СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 130. Джерзи Ситі, Н. Дж., пятниця, 6 червня 1930. VOL. XXXVIII. No. 130. Jersey City, N. J., Friday, June 6, 1930. THREE CENTS.

ІНТЕРВЕНЮЮТЬ У ГУВЕРА В СПРАВІ БЕЗРОБІТТЯ.

ВАШИНҐТОН. — З рамени „Нешенел Унемплоймент Ліґ, Інк., оф Ню Йорк" відвідала президента Гувера делеґація, щоб обговорити справу безробіття. Делеґація піднесла, що безробіття не маліє, а робітникови стає щораз гірше жити. Тому делеґація прийшла до переконання, що треба федеральному урядови видати бонди на суму яких три міліярди долярів і гроші ті зужити на будову публичних будівель та доріг. Делеґація є тої думки, що в той спосіб певна частина безробітних знайде заняття, а тимсамим буде в силі купувати. Як збільшиться консумція, то піднесеться продукція, а тимсамим буде місце й для решти безробітних. Делеґація твердить, що дорогою нової розбудови піднесеться консумційна сила населення на $600,000,000, а це все спричинить зворот до ліпшого.

ЦЕПЕЛІН СЕРЕД БУРІ.

З „ҐРАФА ЦЕПЕЛІНА". — Долітаючи до Европи, стрінувся „Ґраф Цепелін" з сильними бурями, наслідком чого треба було звільнити лет. Цепелін мав перервати лет на дві години в Севілі в Еспанії, але там падають безнастанні дощі й можливо, що він полетить прямо до Фрідріхсгафен.

ЕПИСКОП КЕННОН ВИПРАВДУЄТЬСЯ.

ВАШИНҐТОН. — Методиський епископ Джеймс Кенон мол. відмовився подати сенатському лабіїстичному комітетови подробиці щодо витрати грошей на кампанію проти Смита, коли той кандидував на президента. Кенон твердив, що комітет не вимагав таких вияснень від демократичних організацій, то й він не обовязаний їх давати, бо це є нарушенням його політичної свободи.

За ту відмову мають покарати епископа, бо її вважають зневагою сенату. Тому саме епископ оголосив заяву, в якій вияснює всі видатки й ще раз твердить, що сенатський комітет не має права нарушувати його горожанської свободи.

ХВАЛЯТЬ МОРА.

ТРЕНТОН (Ню Джерзи). — Розпочато властиву виборчу кампанію за вибір амбасадора Мора кандидатом на сенатора з републиканської партії. Говорили бувший ґовернор Стакс і д-р Джан Ґрін Гибен, президент Пристонського університету.

Мора представляли як будучого президента й другого Вилсона і тішилися, що Ню Джерзи і Принстон видали таких визначних людей. Мора зачисляють до Принстонського університету, бо його наділено тамже перед кількома роками почесним докторатом.

ЗА ДЕШЕВІ ПОМЕШКАННЯ.

НЮ ЙОРК. — Бувший ґовернор Смит став на чолі комітету, до якого входять 60 найвизначніших горожан і урядовців, а який має виробити плян розбудови Ню Йорку в той спосіб, щоби незаможні кляси мали здоровші й дешевші помешкання.

90 СТЕПЕНІВ СПЕКИ.

НЮ ЙОРК. — Спека підноситься, а не маліє. Ізза неї померли в середу 4 особи. Хто може, втікає над море.

МАЛИЙ БРОВАР У КЛЮБІ.

НЮ ЙОРК. — Прогибіційні агенти відкрили малий бровар у пивниці демократичного клюбу під числом 23 четверта улиця в Бруклині.

ПОЛЕТІВ ПО ШЛЮБІ.

ВАШИНҐТОН. — Ляйтнант Аполльо Сусек має за собою летунський рекорд на морськім літаку, але не здобув його на суші, який належить до Німця Виллі Найенгофена. Це не дає йому жити й тому й шлюб не здержав його від того, щоби не спробувати здобути ще й той рекорд. Сусек піднісся на 42,000 стіп високо, але мабуть і це буде ще замало, щоби побити рекорд Найенгофена.

МИССИС МОРО РІВНОЖ АҐІТУЄ.

ЕНҐЛВУД (Ню Джерзи). — Десь тепер надіються, що дочка амбасадора Мора, а жінка Линдберґа породить дитину й припускають, що Миссис Моро буде при дочці. Та виходить інакше. Миссис Моро заповіла, що буде обіздити ріжні жіночі клюби й аґітуватиме за кандидатуру свого чоловіка.

ГРАЄ НА БІРЖІ З ЦЕПЕЛІНА.

НЮ ЙОРК. — Банкова фірма Мурфі одержала кейбл з „Ґрафа Цепеліна" від свого клієнта Стайвезента Ле Рой Френча, котрий дав розпорядження щодо своїх біржевих паперів.

ФОРД І КИТАЙ.

ВАШИНҐТОН. — Генри Форд прибув до столиці й відбув довшу конференцію з секретарем праці Дейвисом. Темою розмови було економічне положення краю. Форд хотів одержати ріжні інформації щодо економічних відносин инших країв. Особливо заінтересувався Китаєм, де хоче побудувати велику фабрику автомобілів. Форд твердить, що Америка зискає на тім богато, як Китайці навчаться їздити автомобілями.

ТІКАЮТЬ З КОМУНІСТИЧНОГО РАЮ.

На територію Туреччини в напрямку Царгороду прибули з Росії 300 втікачів ріжних національностей, а крім того 40 Грузинів. Всі заявляють, що вони тікають від страшного терору та голоду. Турецьке правительство заявило, що воно дасть утікачам право азилю, хоч для нього дуже важко опікуватися ними. Чекають більшого напливу збігців на анатольський беріг Чорного моря. Вони ризикують загибіллю в морі, щоби лише вратуватися від страхіть комуністичної Росії.

ЩЕ БІЛЬШІ ПОВІТРОПЛАВИ.

Британська правительство має намір побудувати ще більші цепеліни, ніж теперішні Р100 та Р101, коли лети їх в Індію та Канаду дадуть задовольняючі висліди. Ці повітроплави значно більші від „Ґрафа Цепеліна" й вже давно готуються до лету в Канаду та Індію.

БОЯТЬСЯ ПРОМОВ МУСОЛІНІЯ.

На суді в Білгороді, який ведеться над хорватськими діячами, один з адвокатів заявив, що останні промови Мусолінія показують, що Югославія повинна за всяку ціну зберегти єдність славянських народів, які її заселюють. Щоби скорше прийшло до такої єдности, адвокат домагався, щоби правительство Югославії дало право ріжним народам на ширшу самоуправу та звільнило від кари хорватських діячів, котрі тепер стоять перед судом. Адвокат висловив певність, що не пізніше як до 1935 року прийде до нової війни, в якій Югославія змушена буде взяти участь.

ПРИЧИНА ЗАВОРУШЕНЬ В АЗЕРБЕЙДЖАНІ.

Голова ради народніх комісарів Закавказької Федерації, Еліава, виголосив промову на конференції представників комуністичних ячейок червоної армії в Тифлісі, в якій зазначив, що причиною кривавих заворушень в Азербейджані є репресії влади супроти населення, що боронить перед колективізацією своїх господарств. Органи місцевої влади — казав Еліава — не підпорядкувалися останнім директивам Сталіна про злагіднення колективізації і це довело до заворушень. Ґазета „Комуніст" що виходить у Баку, нотує цілу низку фактів про напади повстанчих загонів на большевицькі уряди. В окрузі Шемахін селяне ушкодили шлюзи, що реґулюють іриґації плянтації бавовни, наслідком чого вода знищила значні простори тих плянтацій. Трох селян розстріляно.

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ ВИНАХІДНИКА РАКЕТОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ.

Із Берліна прийшла вістка, що відомий винахідник у ділянці ракетової комунікації Макс Валіє згинув підчас нових досвідів із ракетовим апаратом наслідком ударення відломком експльодуючого несподівано ракетового дула.

НЕ ПУСКАЮТЬ ҐАЗЕТ ДО ІРЛЯНДІЇ.

Цензура ірляндського правительства заборонила продаж в Ірляндії трох англійських тижневиків. Причиною заборони послужило те, що вони богато місця присвячують кримінальним справам.

ЗА ВИДАЛЕННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ АҐЕНТІВ.

Французські ґазети кажуть, що ліпше було би, колиб американське правительство відкликало з Франції своїх аґентів міністерства фінансів, які там слідкують за Американцями, з метою виявлення контрабандного провозу ними до Америки цінностей. Ця справа буде піднесена на одному з найближчих засідань французького парляменту.

ПУАНКАРЕ УЖЕ ВИДУЖАВ ЗОВСІМ.

Пуанкаре перший раз появився в будинку сенату після річної перерви ізза хвороби. Він до салі засідань не входив, але лишився деякий час у бічній кімнаті, де багато сенаторів склали йому привітання з нагоди видужання й повороту до державної роботи.

ВТІКАЧІ З КАВКАЗУ.

З Константинополя повідомляють, що на турецьку територію втікають цілі маси людей з Кавказу. Під Карсом перейшло кордон 100 селян з родинами, які походять з округи Ахалчик у Грузії. Втікачі кажуть, що колективізація цілком зруйнувала їх господарства і тому рішили втікати до Туреччини. — Повстанчий рух на Кавказі прибирає масовий характер. У авчильських лісах в Азербейджані прийшло до бою червоних віддлів із загоном повстанців, якими доводить відомий партизант Ішак. Повстанці несподівано напали на большевицький відділ і в часі того бою згинув вожд і 70 вояків того відділу.

АРЕШТУВАННЯ НА ВОЛИНІ.

Нічю з 7-го на 8-го, а потім з 8-го на 9-го травня арештовано в селі Майкові 23-ох молодих селян, а між ними Степана Семена і Надію Стефанську з Тюткович під закидом приналежности до УВО. Початки сеї справи сягають ще листопада 1929 р., коли то в Майкові невідомо хто пострілив Дмитра Осадчука. Ведучи доходження в напрямі намаганого скритого вбивства, поліція спрямувала слідство проти УВО, шукаючи виновників серед молоді села Майкова. Підчас доходження найдено мабуть кілька примірників „Сурми" і — як твердить поліція — викрито орґанізацію УВО. На тому тлі відбулися згадані арешти.

Арештованих затримано в поліційних арештах у Майкові, 12-го травня відставлено їх етапом до поліційних арештів у Рівному, а 14 травня до вязниці окружного суду. Тогож дня випустив суд на волю покищо 9 арештованих. У вязниці лишилися: Семенюк, Стефанська, Юра, Давіз, Антонюк, Вітрук, Войтюк, Чернюк, Коробчук, Тимощук, Шафранський, Медвідюк і Данилюк.

ЛОВИ НА ДІТЕЙ.

У Москві закінчилася тритижнева облава безпритульних дітей. „Правда" повідомляє, що специяльні бриґади під проводом міліції що дня виловлювали дітей та передавали їх до поправчих домів. Загально на вулицях Москви придержали 900 дітей. З тих чимало було втекло з виховних заведень. „Правда" зазначує, що систематичні облави безпритульних дітей відбуватимуться і далі, бо до столиці находить богато дітей, там вони лучаться у ватаги, нападають на прохожих і жиють із грабіжей та крадіжей.

ШУКАЮТЬ ВИННИХ.

Німецьке правительство почало розслідження для виявлення осіб і орґанізацій, які в часи катастрофального спаду вартости німецьких паперових грошей штучними заходами збільшували крізу в цілях спекуляції. Правительство думає суворо покарати винуватих.

ПРОФ. КОЛЕССА — НАДЗВИЧАЙНИМ ПРОФЕСОРОМ ЧЕСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

„Учительський Голос", орґан Учительського Т-ва П. Руси в Ужгороді, приносить вістку, що президент републики Масарик іменував професора вільного украньського університету у Празі, д-ра Олександра Колессу, бувшого професора львівського університету, надзвичайним професором української мови й літератури на фільософічнім факультеті Карлового університету у Празі.

ЧИСТОТА ДИВУЄ АМЕРИКАНЦЯ.

Президент нюйорського комітету здоровля й чистоти, Сопер, котрий тепер перебуває в Европі, захоплений і здивований тією чистотою, в якій тримають вулиці европейських міст. Чистота, яка була за часи війни, була значно підупала, а тепер вона стала ще більшою ніж була до війни.

ЖЕРТВА ПРАЦІ.

Підчас будови кіна в Катовицях робітник Людвик Слезик упав з 4 поверха і розбив собі череп так сильно, що в дорозі до лічниці помер.

СЕНЗАЦІЙНИЙ ВИНАХІД.

В італійськім містечку Позітано переводили проби нового енерґічного апарату, винайденого студентом (!) Нателля. Апарат той добуває з повітря електричні струї і ці струї зуживає для практичних цілей. Перше прикладення цього винаходу дало свої висліди при засвічуванню електричних лямп.

ПРИСУД ЧЛЕНІВ СЕЛЬРОБУ-ЛІВИЦІ.

У Люблині закінчився процес проти 7 членів Сельробу-лівиці: бувшого посла Маківки, М. Ґаврилюка, Щербака, Косака, Грицая, Недопали і Климюка. Акт обвинувачення закидав їм переворотову акцію. Боронили: д-р Глушкевич зі Львова, д-р Розенблят із Перемишля, адв. Левінзон із Люблина. Розправа тревала 4 дні. Прокуратор твердив, що обвинувачені є на услугах КПЗУ, яка інспірує повстання леґальних партій, щоби під їх покришкою вести переворотову акцію. Суд оголосив присуд, на основі якого Маківку, Щербака та Косака засудили кожного на 6 літ тюрми з відібранням прав, Ґаврилюка на два роки тюрми, а з решти кожного на 4 роки тюрми з відібранням прав.

ХАРАКТЕРИСТИЧНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення в пресі кидають дуже ясне світло на обичаї даного краю. Відомо напр., що німецька щоденна преса повна подружих поважних пропозицій, англійська має сентиментальні телеґрафічні листи закоханих, американська має цілі сторінки з реклямою міліонових підприємств. У большевицькій пресі находимо також своєрідні оголошення: „Я — Смирнова, зриваю всякі звязки зі своїми родичами від березня". „Я, Марріенбах, пірвав усі зносини зі своїм батьком, бувшим купцем, і живу незалежно від 1927 р." „Я, Богаєвський, літ 22, зриваю зі своїм батьком-священиком і прошу його, щоби зірвав з церквою і скинув з себе духовні ризи".

ЕМБЛЄМА ЛІҐИ НАЦІЙ.

Т-во прихильників Ліґи Націй у Брюсселі розписало у свій час конкурс на герб Ліґи Націй. Тепер виставлено в салях пресового секретаріяту 5 нагороджених праць. Першу нагороду дістав Берлінець Ґотфрід Найбауер за такий проєкт: пятираменна звізда в колі білим або срібним на блакитнім тлі. Другу нагороду дістав ґенерал майор Карль Новотни з Відня: за пять переплетених перстенів в однім колі. Третю нагороду дістав проф. Ерíх Вебер із Стамбулу: є це пять перстенів на тлі колеса (золото з блакитю) з промінням золотим, білим і чорним. Четверту дістав Ґастон Кіфер за малюнок: сонце з промінням, надписом „мир" і пять зірок. Пяту дістав Тобій Шваб з Берліна за срібну комету з пятьма паралельними проміннями. Читачі будуть напевно неменше здивовані як члени жюрі, що нагороди припали — Німцям. Число пять, що повторяється у всіх проєктах, означає пять частей світа.

В ІНДІЇ СТАЛО СПОКІЙНІШЕ.

ВЕЛИКА ПОЖЕЖА В ДЕЛІ. МІСЦЯМИ ВІДБУВАЮТЬСЯ ЛИШЕ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

БОМБЕЙ (Індія). — Після значної активности індуських протестантів, яка місцями доводила до кривавих заворушень, наступив певний спокій по всій Індії. Прихильники Ґандія далі ведуть свою пасивну боротьбу проти Британії, але уникають активних заворушень. Лише в районі сільного промислу в Чолінґаналур 20 осіб легко поранено при спробі захопити сільні склади.

В місті Делі згоріла філія „Банк оф Індія" та кілька склепів, положених у центральній частині міста. Пожежа зробила 550,000 долярів шкоди. Причина пожежі не вияснена, але її ставлять у звязок з індуською активністю.

В місті Ранґуні, де були криваві сутички між індуськими страйкарями й страйколомами, нарешті наступив спокій і обидві ворожі сторони працюють разом на вигрузці та нагрузці кораблів.

Недалеко Пешавура англійські летуни відкрили відділ племени Афріді, який на афґанській території наступає на індійський форт Бара, котрий положений на самому кордоні. Цей відділ складається з 1,200 добре узброєних Афрідів. На переді його несуть два прапори: один червоний, а другий чорний. 40 англійських літаків стережуть його дальшого походу, щоби почати проти нього акцію, як тільки він появиться на індійській території.

ВАТИКАН ВТРУЧАЄТЬСЯ НЕ В СВОЄ ДІЛО.

ЛОНДОН (Анґлія). — Анґлійське правительство опубликувало документи про його конфлікт з Ватиканом ізза втручання Ватикану у внутрішні справи анґлійської кольонії острова Мальта. Конфлікт виник після того, як ґубернатор Мальти, римо-католик лорд Стрікленд, став в обороні римо-католицького священика, британського горожанина, якого епископ острова хотів перенести на остров Сицилію, проти волі того священика. Ґубернатор тоді заявив, що ніхто не має права висилати британських громадян поза межі Британії. У відповідь на це епископ розпочав кампанію проти ґубернатора й закликав, щоби населення під страхом „смертельного гріха" не голосувало при виборах на нього. Епископська аґітація привела до того, що один з фанатиків римо-католиків стріляв у ґубернатора.

Британський уряд заявив протест проти такого поведення епископа й зазначив, що ні Ватикан, ні його аґенти не мають права втручатися в адміністраційні справи британської імперії взагалі, а зокрема її кольоній, одною з яких є остров Мальта. Ця нота була відповідю на заяву Ватикану, що лорд Стрікленд не є бажаною особою для Ватикану.

СПРАВА ПАЛЕСТИНИ ПЕРЕД ЛІҐОЮ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Мандатна комісія Ліґи Націй продовжує далі обговорення справи останніх кривавих подій у Палестині. Засідання ведуться при замкнених дверях, а тому годі точно знати, що на них говориться.

Відомо лише те, що представники Анґлії допитуються докладно про причини, які привели до погромів, а також про те, чому Анґлія допустила до погромів, не здавивши їх у самім початку. Британські делеґати дають у своїх поясненнях мало нового супроти того, що вже раніше було опубликовано в пресі.

ФРАНЦІЇ СТАЛО ТРОХИ ЛЕКШЕ.

ПАРИЖ (Франція). — Французька преса обговорюючи останню промову італійського міністра справ закордонних, Ґрандія, яку він виголосив у сенаті в справі морської конференції в Лондоні, признає її спокійною й не такою дражливою промовою, як промови Мусолінія.

Преса говорить, що звичайно й у Ґрандія політика така сама, яку накреслює Мусоліні, але він говорить свої промови для закордону, а Мусоліні для своїх Італійців. Тому їх промови по формі ріжні. На загал преса бачить, що Італія таки може розпочати переговори з Францією в справі воєнно-морського договору, коли для цього буде підґотований ґрунт.

ВЕРТАЮТЬСЯ ДО АМЕРИКИ.

ПАРИЖ (Франція). — 155 Американок матерей, яких сини полягли на полях Франції підчас Світової Війни, та 110 ветеранів, які відвідували гроби своїх синів та товаришів, вертаються до Америки. Специяльний потяг з ними відійшов з Парижа до пароплаву, який повезе їх до Ню Йорку.

Друга ґрупа матерей також скінчила свої відвідини гробів і тепер перебуває в Парижі, приготовляючись до відїзду в Америку.

УГОРЩИНА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ МИРОВОГО ДОГОВОРУ

БУДАПЕШТ (Угорщина). — Дня 4 червня скінчилося десять років з часу підписання Угорщиною тяжкого для неї Тріянонського мирового договору. На знак протесту проти цього договору в цілій країні відбулися мирові демонстрації.

У південь на всіх вулицях міст та на дорогах і залізницях був спинений рух на одну мінуту. У всіх фабриках, заводах та підприємствах робота була припинена на 5 мінут. В той час премієр-міністер Бетлен виголосив у парляменті коротку промову протесту проти тяжкого мира для Угорщини. У вечері були замкнені всі театри й кіна, ніде не грала музика й навіть була припинена радіо-передача. Всі крамниці були замкнені в 4-тій годині по обіді.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.0
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.7
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ТЯЖКИЙ ТИЖДЕНЬ ДЛЯ „СУХИХ"

Минувший тиждень був дуже тяжкий для прогибіціоністів.

Почався він з того, що американський тижневик „Литерері Дайджест" покінчив своє голосовання, яке виказало, що з пять міліонів голосуючих близько 70 процент є проти прогибіції. Зі 48 стейтів північно-американської юнії „сухі" добули всего тільки 5 стейтів, і то пять малих, малозначних і відсталих.

Як вислід сього голосовання став відомим, богато людий, які досі стояли за прогибіцію, але які стоять за демократичну засаду правління краю по думці більшости населення, перейшло до табору „мокрих". Між ними були й визначні діячі прогибіції, як приміром д-р Катерина Бемент Дейвис, котра колись виступала за прогибіцію, а тепер заявилася за пляй Моро, републиканського кандидата на федеральне сенаторство зі стейту Ню Джерзі.

Републиканська партія в стейті Вашингтоні постановила на своїй конвенції заявитися проти прогибіції.

Наконець за процесією політиків пішов і Найвищий Суд Злучених Держав, видаючи важне пояснення до прогибіційного закона. Ходило о те, чи той, що купує алькоголічний трунок, повинен відповідати перед законом на рівні з продаючим. Такого пояснення добивалися завзяті прогибіціоністи. Вони казали, що виконування закона тому шванкує, що суд не може потягати до відвічальности покупця алькоголю на рівні з продавцем. Один нижчий суд пішов був на руку прогибіціоністів, постановляючи, що коли продавець відповідає перед законом за свій учинок, то й покупець повинен відповідати теж, бо без його покупна не булоби продажі, отже він являється спільником продавця. Правники обжалованого доказували, що прогибіційний закон забороняє тільки виріб, перевіз і продаж трунків, але не покупно; на се прогибіціоністи відповідали, що закон пропустив покупця через недогляд. Та найвищий Суд не приняв того розумовання. На його думку, законодавець не пропускав нікого через недогляд. Коли законодавець пропустив покупця, то треба приняти, що він хотів його пропустити. Так треба закон розуміти, і так його розумів прогибіційний уряд, коли через цілих десять літ існовання прогибіції ніколи не домагався карання покупців. Чи се розумна політика, чи не розумна, нині вже запізно про се судити. Нині можна дивитися тільки за тим, чого хотів законодавець. На сій основі Найвищий Суд відмовив прогибіціоністам права виступати судово проти покупців алькоголічних напитків. З огляду на стан публичної опінії вони не можуть тепер сподіватися поправки закона, і тому плачуть над рішенням як над новим ударом.

ЧЕРГОВА СЕСІЯ РАДИ ЛІҐИ НАЦІЙ.

(Від кореспондента „Свободи" з Женеви).

Чергова сесія Ради Ліґи, до складу якої нині входять Великобританія, Франція, Німеччина, Італія, Япан, Польща, Еспанія, Південнославія, Фінляндія, Персія, Канада, Венецуеля, Перу та Куба, обмежилася лише заслуханням справоздання усіх тих комісій чи комітетів Ліґи Націй, які протягом останніх трох місяців виконали ту чи іншу доручену їм працю.

Так Рада Ліґи приняла до відома ті постанови та ухвали у справі митного замирення та гармонізації пакту Бріяна-Кеґлоґа зі статутом Ліґи Націй, про які я вже згадував у попередньому дописові. Далі були заслухані справоздання про ті заходи, які робляться ріжними установами у справі боротьби проти торгу жінками та охорони дітей, як також щодо обмеження споживання опія та других наркотиків. Таксамо принято до відома цілий ряд інших повідомлень — наприклад, про гиґієнічно-санітарну допомогу Хінам, про признання англійським урядом особливої комісії для досліду арабсько-жидівського конфлікту в Палестині, про домагання вільного міста Данціґу бути членом міжнародного Бюра Праці і т. д.

Взагалі 59 сесія Ради Ліґи Націй видалася дуже звичайною та досить нудною. І справді деякий інтерес викликали лише дві справи: виступ Німеччини в обороні німецької меншости на Шлезку та вироблений комітетом безпеки і арбітражу проєкт про фінансову допомогу Ліґи Націй тим країнам, які змушені будуть уживати ріжних засобів самооборони, коли стануть обєктом нападу з боку якої іншої країни, а також способи унеможливлення збройних конфліктів шляхом арбітражу.

Характерно, що Польщі і цим разом удалося під ріжними притоками добитися відложення порушеної Німеччиною справи до чергової сесії Ради. **Цей факт виразно стверджує, що взагалі Ліґа Націй цілком занедбує справу охорони меншостей. Тому не диво, що ріжні українські внесення у справі охорони прав українського народу під польською окупацією навіть не доходять до їх розгляду Радою Ліґи, бо перепадають ще в комісії меншостей.** Що правда, західньо-українські чинники ще й досі не спромоглися як належить поставити ведення таких процесів перед Ліґою Націй, а тому власно самі уможливлюють Полякам досить легко поборювати українські внесення до комісій меншостей.

Необхідно також зазначити, що невдача лондонської конференції у справі обмеження морського збросння досить помітно відчулася і в колах Ліґи Націй. У звязку з цим Рада Ліґи погодилася з відложенням скликання комісії для загального розоруження аж до листопаду 1930 р., сподіваючись таким робом виграти час у надії, що тоді може утворяться більш сприятливі обставини для праці. Крім того в деяких колах панує ще переконання, що до того часу може вдасться знайти деякий компроміс у справі морського порозуміння поміж Францією та Італією.

Правда, спроба Великобританії бути посередником поміж цими країнами не привела ні до будь-яких наслідків також підчас сесії Ради Ліґи Націй. Таксамо персональний контакт поміж міністрами закордонних справ Німеччини та Польщі у справі нормалізації торговельних зносин поміж ними теж закінчився власно нічим. Себто навіть на женевському терені цим разом не вдалося добитися погодження інтересів та суперечок поміж тими чи іншими країнами. Не дивно, бо певні антаґонізми взагалі унеможливлюють гармонійну працю Ліґи Націй. Тому саме комітет безпеки та арбітражу, який протягом двох тижнів уперто намагався добитися єдности у справі усунення збройних конфліктів шляхом арбітражу, змушений був виробити відповідний проєкт у двох редакціях. Рада Ліґи приняла його до відома, і це вже справа загального зібрання Ліґи Націй ухвалити ту чи іншу редакцію проєкту.

Цікаво, що мені особисто протягом кількамісячних спостережень над працею ріжних конференцій та комісій Секретаріяту Ліґи Націй вдалося констатувати, що в колах Ліґи все виразнійше зарисовуються дві концепції загального замирення. Перша з них зводиться до закріплення сучасного становища. Цю концепцію обстоюють в першу чергу Франція та її спільники, намагаючись добитися того, щоб і Ліґа Націй зобовязалася боронити нинішне "status quo". Навпаки, інша ґрупа держав, а передовсім Італія, Німеччина та їх прихильники, власно поборюють французьку концепцію. На жаль, своєї власної вони ще не мають. Нарешті Великобританія, як також цілий ряд інших держав, не бажають занадто анґажуватися з тою чи іншою ґрупою, а тому в свою чергу намагаються шляхом посередництва та всяких компромісів добитися певного порозуміння поміж названими ґрупами.

Рахуючись мабуть саме з цим фактом, Бріян не відважився виступити зі своїм проєктом орґанізації „Паневропейської Спілки" підчас останньої сесії Ради Ліґи, хоч у Женеві ходили чутки, що Бріян приїхав сюди з бажаннями у тій чи іншій формі заманіфестувати свою мрію якраз на женевському терені. Характерно, що навіть французькі журналісти чекали відповідньої декларації саме на останньому засіданні Ради Ліґи. Цього не сталося тому, що французький міністер закордонних справ на підставі приватних розмов перекеонався, що краще буде іншим шляхом звернутися до европейських країн із закликом висловити своє відношення до того проєкту „Паневропейської Спілки", який в першу чергу має на увазі не загальноевропейські інтереси, а переважно французькі...

Чи матиме який успіх цей бріяновський проєкт, ми ще не можемо з певністю сказати. Проте гадаємо, що осінний пленум Ліґи Націй (має початися 10. вересня) або найближча сесія Ради Ліґи (призначена на 5. вересня) не зможуть погодитися з французьким проєктом без належної радикальної його ревізії. Невиключено, що взагалі з тих чи інших причин він зазнає невдачі.

Д.

З НАШОГО МИНУЛОГО.

БИТВА НАД КАЛКОЮ.

Дня 6 червня 1224 року несчислимі орди великого монгольського правителя Ченґіз Хана вперше в історії стрінулися з військами українських князів. В ті часи київська держава досягла великої своєї могутности й перед нею стелився широкий шлях дальшого розвитку та скріплення. Все говорило за те, що Україна мала стати на довгі сотки років найбільшою й першою державою, на Сході Европи, та на шляху цього розвитку зявилася непереможна сила Азіятів.

В ті часи монгольська держава Ченґіз Хана також досягла найбільшого свого зросту. Вона покрила майже всю Азію й простяглася від Великого Океану на сході аж до Індійського океану на півдні та до Уралу на заході й до Ледового океану на півночі. Ченґіз Хан посідав надзвичайно сильну армію з добрими полководцями й загартованими в боях бійцями, які майже на протязі 30 років вели безперервні війни, перемагаючи азіятські народи та розгромлюючи найліпші в ті часи азіятські армії. Що найголовніше, він тоді мав кілька сот тисяч прекрасної монгольської кінноти, з добре вправленими вояками та кіньми, яку кинув великою масою на Україну.

Одна з таких величезних армій, під командою його найкращих полководців вирушила в Европу з Закаспійського краю. Вона досить легко перемогла всі окремі народи та племена, які стрічалися на її шляху й нарешті грізними полками зявилася на кордоні України. Тут недалеко ріки Дону, над маленькою річкою Калкою, яка тече в Азовське море, кілька українських князів стрінули Татарів зі своїм військом і поставили їм перший серіозний опір поза межами Азії. Бій був страшний та кривавий. Українське військо билося хоробро й відважно так, що майже все трупом полягло в цій кривавій битві. Лише двом князям, Мстиславови Вдатному та Данилови Волинському, пощастило вратувати своє життя з невеличкими рештками своїх військ.

Татари полонили багато Українців, а між ними й князів. Князів повязали й положили на землю, а на них положили деревляний поміст і на ньому, під зойк конаючих князів та під хруст переломлюваних кісток, Татари пили й святкували свою перемогу. Це був страшний розгром для України, який започаткував упадок великої київської держави. Та після цієї битви й Татари були виснажені і вернулися назад за Волгу. Але знову через 18 років вони прийшли на Україну ще з більшими силами й заволоділи нею на довгі роки, знищивши українську державу. Україна в боротьбі з Татарами впала, але своїм трупом уратувала всі народи Европи від татарської інвазії й загибелі.

Мущини мають в 1 кубічному (шестистінному) міліметрі крови 5 міліонів, жінки лише 4 і пів міліона червоних тілець.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

САВТ БРУКЛИН, Н. Й. Відділ 293 повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в суботу, 7-го червня в годині 7-мій вечер в парохіяльній гали під ч. 157 — 18 улиця Савт Бруклин. На сім піврічнім мітінгу обовязаний кождий товариш явитись і довгуючий член хай заплатить свій довг, бо в противнім разі буде суспендований. Котрий член не явиться, заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. — Теодор Вальорний, секр.

БОФАЛО. оПдається до відома членам т-ва ім. Івана Франка, відділ 2999, що піврічні збори відбудуться дня 8-го червня на гали парохіяльній зараз по службі Божій. Обовязково кождому явитись і вирівнати залеглости, а також будемо полагоджували важні справи. — К. Дідур, предс.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. Т-во ім. Тараса еШвченка, відділ 349 подає до відома що збори місячні відбудуться в неділю, 8-го червня в годині першій пополудни. Проситься всіх членів явитись на збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглі вкладки. — В. Возьний, секр.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ХРИСТОС І „НОРДІЙСЬКА" ВИСШІСТЬ.

Ґазети широко рознесли недільну проповідь д-ра Петі, баптиського прічера з Канзас Сити, яку він виголосив з приводу баптиської конвенції в Клівленді. Говорив у ній про терпимість між вірами, расами й народами. Старався доказати, що ті сто-процентові Американці, що говорять про расову висшість „нордійської раси" над иншими народами світа, не знають науки Христа. Христос взагалі відкидав думку про висшість або покликання якоїнебудь раси чи нації. І вчив людий відноситися терпимо до людий з иншими почуваннями.

ПРИМІР ТЕРПИМОСТИ.

Так говорив пастор одної християнської церкви в неділю, а в понеділок загальні збори презбитеріянської церкви, зібрані в Синсінаті, Огайо, рішили далі забороняти вірним своєї церкви женитися „з невірними папістами (прихильниками папи, себто католиками) й иншими ідолопоклонниками".

На „зборі" йшла довга дискусія за те, чи не скасуватиби се нетерпиме правило, але при голосованю більшість заявилася за давне правило, яке людий инших вір називає поклонниками бовванів.

ОГОНЬ З ВОДОЮ?

На святі закінчення шкільного року в католицькій колеґії Сестер Св. Серця у місті Терітавн, Ню Йорк, виступав головним бесідником один бруклинський суддя, бувший „великий майстер масонів нюйорського стейту".

Масони й католики! Се здавалосяби неможливою комбінацією. Як можнаби погодити воду з огнем? — сказавби хтось, що знає про віковічну ворожнечу між сими двома орґанізаціями. А преціньсе сталося.

МАСОН ДО КАТОЛИКІВ.

Говорив суддя-масон до католиків про терпимість: „Найбільше нині світови треба терпимости та пошановання прав й щастя та почувань инших людий. Треба нам менче біґотерії та байдужности. Дайте нам ніжність та менче заілости; більше любови, а менче самолюбства й жадоби; більше довіря, а менче підозрінь".

СКАЛКА В ЧУЖІМ ОЦІ, ПОЛІНО В СВОІМ.

Цікаво, як зрозуміли слухачі сього бесідника. Чи не думали вони, що в світі ніхто не є такий толерантний, як вони, та що масон говорить тільки про терпимість масонів?

Бо власне людина має ту прикмету, що вона вміє примінювати моральні правила до инших, а не до себе. Кажуть, що в одній церковній громаді найбогатший громадянин Джейкоб був дуже скупий. Він на ніяку ціль цента не дасть, коли з того не має особистого бизнесу, розголосу, хвали. Підчас відвідин заїзжого проповідника місцевий парох просив гостя звернутися у своїй проповіди спеціяльно проти скупости богачів. Пробуйте зворушити сього червоного лисого в першім ряді: може дасть жертву та не зажадає похвали. Гість так і зробив. Він присвятив скупости богачів таки цілу проповідь. При тому описував він скупих богачів такими примірами, що вони якраз пасували до містера Джейкоба. Ціла громада стала дивитися на Джейкоба, котрий сидів у першій лавці та чув кожде слово. Видно, що слухав, бо аж упрів.

Стали люди побоюватися, що містер Джейкоб образиться та покине церкву. Навіть самий парох став жалувати, що звертав увагу на містера Джейкоба, і нетерпеливо ждав кінця промови.

Скінчилася нарешті проповідь. Всі дивилися, що буде робити Джейкоб. А Джейкоб посунув просто до проповідника. Люди задержали в собі віддих. Та містер Джейкоб підійшов до проповідника, подав йому руку й щиро йому дякував. Відтак нахилився до вуха провідника й каже: „А дякую вам дуже за те, що так красно віхали братови Джовнсови!"

МІСТЕР ДЖЕЙКОБ.

Братом Джейкобом виступав по промові масона один римський епископ. Він упевняв, що католики стоять за терпимість.

За становище Польщі та Риму до українських православних і униятів не згадував.

В. Будзиновський.

ЯК СВИНЯ ЗДОХНЕ.

Оповідання.

(5)

Катря відійшла на бік, сіла біля печі і наслухувала. Чула, що скочив з лавки. По хвили рипнули ворота. Значить, пішов. Тепер вона захлипала. Стала проклинати свою вроду. Якби вона не така краса, то Павло був би не задивився на неї, так як не дивився на инші, хоч також непогані дівчата. Вона була би не полюбила такого, що дивиться не лиш за красою, але й за маєтком. Тепер вона ще болючіше відчула сирітство і свою бідноту. Почула, що бідний не лиш мусить вік свій коротати між чужими у наймах, але що бідному й любити не вільно. Нині показалося, що бідні дівчата, хочби не знать як гарні і добрі, сотворені хіба тільки на те, щоби богачі зводили їх. На Павлі вона пімстилася за його намір зневажити її, але зате сама чи не гірше буде каратися. У неї скріпилася свідомість малої вартости власної особи, ще й полюбила такого, що, хоч сам її любить, завзявся спонев(ір)яти її лише тому, що вона не має яких трох, двох моргів поля.

До хати Павло прийшов саме тоді, коли батько гримав на наймичку за велику шкоду, зроблену її недоглядом. Се радше була її глупота, бо не знала, який міль небезпечний. На стриху було пару міхів гарного білого гусячого і качачого піря. Зачала складати ще небіжка жінка. Нині приїхав з міста позваний Гусаком жид, щоби те піря купити. Показалося, що увесь запас зїли молі і жид того сміття не купив. Гусак вередував:

— Ось як то праця марнується, як нема господині! Наймичка, хочби найліпша, жінки в нічім не заступить.

Такоїж думки був жид.

— Ми, жиди, се знаємо найліпше. У нас тільки малі хлопці нежонаті. Кождий старший жид має жінку. Вмре одна, то зараз бере другу. Що наш брат зробив би без жінки? І у вас, яке то господарство без жінки? Пірє зїли молі. Чому не ожените ся? Як ви не хочете, то оженіть бодай сина. Невістка була би не дала молям зїсти пірє.

Якби не батько в хаті, то Павло був би жида вицілував, бо жид піддав йому добру думку, добрий плян.

На другий день рано, коли Павло спитав, до якої йти роботи, батько сказав:

— Возьми пилу і сокиру, та йди до ліса, до лісничого. Я вчора купив бука. Лісничий покаже тобі, котрого і дасть тобі до помочи свого сина. Зрубаєш, поріжеш і поколеш на клепки, та звезеш до хати. Буде на зиму.

Така робота Павлови не була по нутру. Ще роздратований вчерашньою пригодою під вікном дівчини, відворкнув:

— До такої роботи ви могли би кого наймити. Як маю іти до такої тяжкої роботи, то вже ліпше було би мені зголоситися до фірми і цілком стати дроворубом. Я бодай заробив би щось. Не лиш на тютюн, бо жиди добре платять.

— Дістанеш пачку.

— За цілого бука одну пачку?

— Бо ти підеш рубати не до чужого, для зарібку. Сеж для хати. Щоби і для тебе було чим зварити, щоби в зимі і тобі було тепло.

Старий вийшов і пішов у якусь кару лишили дома?

Старий витріщив очи на сина, бо до сеі пори Павло все пильно робив свою роботу, не ждучи на прикази, та не нарікаючи. Здивований нинішним бунтом, спитав:

— Ов! Ти такої співаєш? Хтож тебе підбунтував, ще й проти батька? Ти хіба забув, що не робиш у чужого, а на своїм і для себе... Сокира і пила в коморі. З капшука возьми половину.

— Чому все те лиш я маю робити? Чому взагалі я? Инші парубки в моїм віці взагалі дома нічого не роблять. Роблять до скінченого двацятого року. Чому лиш я маю робити таку тяжку даремщину?

— Твої однолітки не роблять дома, бо їх дома нема. Вони у війську.

— Чи то моя вина, що мене не взяли до війська, а за поле. Павло вибрав з капшука половину тютюну, з комори взяв пилу і сокиру, та пішов до ліса. В полудне прийшов пообідати і знов пішов до ліса. Смерком вернув і зараз ляг спати. На другий день тесаме, на третий тесаме. Четвертої днини повинен був нарубані клепки звозити, але рано спина боліла так, що не здужав підвестися. І руки боліли так, що не годен був рухати ними. На долонях аж шкіра позлазила. Не диво. Таку роботу він робив перший раз і поклявся, що вже не буде робити, хочби батько за непослух з хати прогнав його. Батько будьтоби не знав, що бук синови доїхав так, що він не годен рухатися. Лише підсміхаючися вередував, що старий бик пеститься. Всеж таки звозити дрова наймив зарібника.

Павло ще два дни вилежувався. Третої днини встав, але ходив як поломаний.

Рубаючи бука, Павло все думав про Катрю. Загадав спробувати, чи батько не згодився би на таку невістку, очевидно переписуючи на нього свій ґрунт. Жид навчив його, як з батьком балакати. Став нагадувати собі і збирати в памяти всі ті малі і великі шкоди в господарстві через те, що нема доброї господині. Якби батько не згодився, то став розважати гадку, чи не ліпше було би покинути хату і піти на зарібки, та діждавшися повнолітности, взяти Катрю і проти волі батька. Чейже батько не видідичить рідного, ще й одинокого сина. Згодом подобріє і прийме його назад до себе, разом з жінкою.

Павло хотів про свій намір побалакати з Катрею, але аж за пару днів, бо не хотів, щоби вона бачила його такого поломаного, ані щоби чула, як він з болю постогнує. Наймичка завинила, що се сталося скорше. Прийшла до нього і шепнула на ухо:

— Прийди до хліва подивитися на нашу свиню, бо, чи не хора вона. Не хоче їсти і якась така червона...

Павло пішов за наймичкою, подивився на свиню і каже:

— Піду до сусідів порадитися. Батькови не кажи нічого.

Вийшов на улицю і пішов до сусідів. На лавці під вікном пекарні сиділа господиня. Павло приступив до неї, поздоровив і питає:

— Чи ваша наймичка знається на свинячих хоробах? Наша свиня щось не теє...

— Чи знається на кождій хоробі, не скажу. Знаю лише те, що вже одну нашу свиню виратувала. Якби не Катря, свиня була би здохла. Вона в стайни. Не свиня, а Катря. Доїть корови. Іди до стайні і спитай.

— А позволите, щоби вона пішла до нас і подивилася на свиню?

— А чомуж би ні? Виж наші добрі сусіди.

Павло пішов до стайні і зійшовся з Катрею на порозі. Вона вже видоїла корови і виходила зі стайні. Остовпіла, побачивши його перед собою. Боячися якої напасти, перестерігла його:

— Не роби ніяких дурниць, бо в стайни пастух, перед хатою господиня і дивляться на нас.

Павло успокоював її:

— Не бійся. Дурійка вже перейшла. Я до тебе з чим иншим. Сама господиня вислала мене до тебе. Кажуть, що ти розумієшся на свинячих хоробах. Наша свиня не їсть і червона як зварений рак.

— Таку хоробу знаю і знаю, як її лікувати. Як ще не запізно, то виратую. Як запізно, то й ветеринар не поможе.

— Я не хочу, щоби ти ратувала. Я хочу, щоб свиня здохла. Хочу, бо як свиня здохне, то ми поберемося. Я тебе, Катрусенько, люблю. І раніше я любив тебе, але не думав женитися. Я тебе баламутив. Тепер я рішився оженитись з тобою. На се треба мені, щоби наша свиня здохла. Як свиня здохне, то поберемося.

Катря гляділа на нього щораз більшими очима. З жаху аж подалася взад і промовила:

— Павле, я аж тепер боюся тебе. Іди собі геть!

— Катрусенько, не бійся, бо я про любощі перед шлюбом вже не думаю. Я вже знаю, що ти не з таких. І того не буду просити, щоби те перед шлюбом поцілувала мене. Буду терпеливо ждати аж до шлюбу.

— Тепер я того не боюся, бо я тут не сама. За нами пастух, перед нами ґаздиня. Але я таки боюся тебе, боюся за тебе. Від любовної горячки у тебе мабуть кров попсувалася і вдарила до голови. У тебе не всі дома. Верзеш таке... Як свиня здохне, то ми поберемося? Як здохне свиня?

Павло зареготав так, що аж кури на подвірю наробили крику і собака на ланцуху заскавуліла. Він став пояснити:

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК БОЛЬШЕВИКИ БАЛАМУТЯТЬ ЛЮДИЙ.

Вичитав я в Свободі допис з одної місцевости, як там на одному вічу промовляв большевицький агітатор Рибак, а тут зачуваю я, що й до нас, до Мускігон, Мишиген, заїжджає сей оратор. Пішов і я почути, що він буде говорити.

Приходжу. Слухав я лекції від початку до кінця, але не вчув нічого нового. Перевальцював старі фрази про інтернаціоналізм, буржуазію, всесвітну революцію, думаючи видно, що слухачі дадуться заливати на високопарні фрази. Думав, видно, що як скаже своїм слухачам, що в цілім світі йде до революції, то й наші москігонські робітники пригнуться до походу. Та мовчали робітники вислали на сю лекцію всього пару людий, двох мущин та три жінки, чим засвідчили, як вони на серіо трактують большевицькі обіцянки всесвітньої революції. Тай не лишень серед Українців тішиться большевизм зі своєю всесвітньою революцією таким попитом; якби комуністи вислали сюди бесідника для агітації серед Американців, то так само зібрали би може два хлопи й три баби, а може й того ні. Хто тут може вірити у всесвітню большевицьку революцію, коли американське робітництво ні вихом не веде?

Мусів комуністичний агітатор бачити, що на сю полову не ловляться горобці, бо зараз пробував заманити нас в большевицькі лабети брехнями про Росію. Казав він, що в Росії тепер вже чистий рай. Яка в них сила страшна! Казав, що цілий світ трясеться на думку про вислід пятилітнього пляну; щоби слухачі не подумали, що світ трясеться зі сміху над большевицьким пляном, став нас упевняти, що як Росія стане конкурувати з капіталістами світа на економічному полі, то з буржуїв аж шкамаття буде летіти. Вел, думаю, пождемо, побачимо. — а пан оратор, щоби нас більше утвердити в комунізмі, запевняє, що вже тепер в Росії є чистий рай для робітників. Як там добре робітникам живеться! Просто цілий світ завидує. Тай тим, що в Росії, запевняє оратор, а тут, котрий комуніст тільки може, то втікає з Росії, щоби пожити в капіталістичному пеклі: чи в Америці, чи в Англії, чи в Франції. В Росії рай, а комуністів, що виїхали за границю, треба затягати назад до Росії грізьбою розстрілів. В Росії рай, а тут висланий комуністами інжінір застрілився, коли йому казали вертати до того раю. Брешн собі здоров, — думаю собі.

Далі став лаяти членів Союза Визволення України, прозиваючи їх буржуями, контрреволюціонерами, фашистами. Аж дивно мені було, що комуністичний агітатор потребує в Америці осуджувати так людей, яких комуністи запроторили в тюрму. Хіба в комуністів така совість нечиста за сей процес, що аж се треба робити? Чи сі націоналісти такі страшні навіть по запроторенню їх у тюрму?

Тут він дуже злостився на українські газети в Америці та називав „Свободу", „Народну Волю" та старокраєвий „Новий Час" буржуазними шматами. Закликав своїх слухачів, двох мущин і три баби: „Виступіть в обороні комуністів (які садили в тюрму українських учених). Протестуйте проти буржуїв по наших газетах. Бийте їх палкою по голові, тих українських фашистів, які тут в Америці закликають поліцію на свою оборону, коли протестують".

Ну, думаю, гарно. А що буде, як наші люди догадаються, що палка має два кінці, та обернуть палицю в другий бік та почухають комуністів?

Та ще не скінчив я своєї думки, а тут чую комуністичний оратор уже й говорить: „Не ходіть, товариші, на лекції одинцем, бо фашисти вас можуть побити". Ось і маєте вже вислід большевицької революції. Ось і маєте комуністичне розумовання: сама свиня мішок дере і сама квичить.

Тут зараз і закінчує: Складайте, товариші, на оплату отсеї научної лекції. І став пререгент вичитувати, скільки йому треба та запевняв, що як йому не дамо, то він дальше пішки піде. Думаю я собі: „Колиб тобі, братку, прийшлося ходити пішки, то ти сидівби й не рипався. І се в тебе наука, за яку треба платити, а за науку справдішнього вченого Єфремова належиться тюрма? Най же тобі, братку, платять ті, кому ти служиш. Ми, Українці, заплатимо тим, що служать нам". З тими словами я помацався за кишеню, щоби мені мій кводер не вилав.

Лекція скінчилася, колекта скінчилася, а тепер запити. Товариші й товаришки, питайте, що хочете. Стали товариші й товаришки покручуватися. Що їм тут питати? Поставиш невідповідний запит, то ще можеш з партії полетіти. Та лектор не попускає, а далі підбадьорює до запитів. Стали вже підносити запити: Чи є ще в Росії церкви? Чи є ще куркулі? Чи колективізація йде остро? На всі питання лектор відповідає звичайними большевицькими крутарствами. Як його питали, чому комуністична влада допускає таких буржуїв, як Єфремов, до Академії Наук, лектор не порозумів та став боятизися в відповіди, як осел в калабані в гедзень. Не порозумів бідака, що його комуніст питається: Чому комуністична влада дозволяє Єфремову бути вченим чоловіком, а чому вона не іменує вченими Академії Наук товаришів Дмитришина, Кнзевича, Настасівського й Рибака? Якто гарно було би для комуністичної агітації, коли б могли вести „визначні вчені"! Якби на летючках можна було написати: Говорити буде товариш академік Ксьонжевіч. Або товариш академік Рибак. Або товариш академік Дмитришин. (Вони вже мають вчене волосся. Ще коби так учений титул). Ось тоді світ буржуазний трясся би зі...

Та, як сказано, товариш лектор не порозумів та щось там мимрив під носом такого, що ніхто не порозумів політики комуністів у наукових справах і ніхто з комуністів не був задоволений, чому товариші редактори „Щоденних" ще не стали членами Української Академії Наук у Київі. Через те непорозуміння слухачів лишилося певне невдоволення. Я певний, що комуністичний уряд догляне те, чого не добачують його агенти в Америці, та чим скорше пришле дипльоми вчености своїм приятелям. Я певний, що се богато помогло би комуністичній пропаганді та що й товариш Рибак зібрав би не чотири квадри, але пять зі своєї лекції.

А то не лишень я не дав, але й ще один слухач, якого я вважав за комуніста, відмовився від колекти. По лекції питаю я його: „Я бачив, що й ви не дали при колекті. Чому?"

Він каже: „Чи чули ви сміховинку про Чайнмена й місіонара? Ні? То послухайте. Десь там у місії в Китаю англійський місіонар по проповіди робив вічно колекту. Питає один Чайнмен: А на що ся колекта? Каже місіонар: Фор Джізас Крайст. На другий день Чайнмен дав жертву, але на третій день місіонар знов підходить за жертвою. На що? питає Китаєць. Знова: Фор Джізас Крайст. Дав Китаєць ще раз жертву і був певний, що се вже конець. На четвертий день знова місіонар приходить до нього по жертву. Китайцеви вже було забогато: Він питає: Із Джізас олвейз бровк?

Таке й зі мною, — каже мій знакомий. — Вічно нам кажуть що Росія така багата, така могуча, що так світ її боїться, що в цілому світі революція, — а до нас вічно по кводи ходять. Чи та світова революція все буде така бровк?

Синьо-блакитний Москігонець.

В. Ардов.

ГИПНОТИЗЕР.

Містечко було невеличке, брудне. Готелеві кімнати були такісамі. Література, що її привезли продавати Лукащук, розходилася погано.

Нахмарений вертався до своєї кімнати, даремно шукав виходу з прикрого положення.

Поперед нього йшло чотирох урядовців із теками та півголосом розмовляли про місцеві події:

— Демехин нині не прийшов? — питався один із них.

— Не прийшов, — відповів другий — далі пе. А Балаханів також не прийшов. У самому відділі не було Усачева. Вони все разом тримаються.

Клопіт із тією пияцькою навичкою! — запримітив знову перший урядовець. — Кажуть, що нібито в Москві стали лічити з алькоголізму гіпнозою. Боженьку, то-то нам здався би такий гіпнотизер.

Лукащук двічі втягнув глибоко свіжого воздуха, вхопився за виски та стрімголов пустився до свого готелю.

Готелевий слуга, зєднаний останніми пятьдесятьма копійками, вивісив при вході оповістку, що „гіпнотизер, який саме приїхав до міста, поселився в кімнаті ч. 4 та з гарантією лічить із алькоголізму за малою винагородою — одного рубля.

Успіх оповістки був знаменитий. За двацять хвиль застукала до його кімнати чиясь несмілива рука.

Лукащук саме покінчив приготування (чистий рушник, що його позичив собі від тогож слуги, ключик до отвирання консерв, що служив йому за зловіщий лікарський причандал і книга рахунків, від тепер — книга пацієнтів) та сказав гостеві, щоби ввійшов.

У кімнату всунулися величезні бронзові черевики, а може крок позаду них шапка з наушниками. Зараз зпід шапки виднілли могутні вусища, серед яких зовсім зникали наче іскри вузесенькі очка й огризок яблока.

Лукащук підійшов до книги рахунків і поважно спитався:

— Як називаєтеся? Давно пєте?

— Від сімох літ. Називаюся Прунін.

Лукащук вдаряв лінійкою по столі, хитав головою а потім приступив до усівших на розі вусів. Перед самими вусами став вимахувати руками, потім по юнацьки засвистав, замляскав язиком а вкінці удари лівою ногою три такти тустепу.

— Ні капельки алькоголю більше не пити! Це вам кажу! Розумієте?

Вуси, що вже й так сховалися до самого куткa, боязко прошептали:

— Простіть, більше не буду...

— То, то! — говорив Лукащук, відступив і глибоко віддихнув. — Дайте рубля та прийміть мої побажання. Ви вилечені.

Вуси радісно зашелестіли та стали відраховувати мідяки.

Лукащук, заохочений успіхом, наче справжній лікар облив собі руки, відкинув двері та сказав:

— Дальший, прошу! Гроші згори!

В сінях був лише малий, всеж таки фронт. Лукащук став лікувати чимраз скорше. Записував пацієнтів у книжку, приймав рублі та гіпнотизував.

— Пєш? — ревів до пацієнтів. — Впиваєшся? Горівку хлептаєш? Хай цього більше не чую, або тебе... потворо одна! — і зробив значучий знак рукою.

Перед самим пацієнтовим носом Лукащук сичав, свистав, кричав, скакав, вертівся на одній нозі. Декого копнув ногою, іншого потер по череві, ще іншого пошарпав за волосся. Одного з пацієнтів, що якось не лякався, вдарив голосно двічі в лице й обіцяв йому:

— Ну, коли ще раз упєшся — клочка зроблю з тебе!

Купка мідяків, срібла та банкнотів у розсохлій шуфляді постійно збільшувалася. Пацієнти вибігали з кімнати переляканї та потрясені магнетичною силою гіпнотизера. Все йшло наче по маслі.

Одначе Лукащук чувся вже змучений. Колиж увійшов вісімнадцятий пацієнт, Лукащук нараз утратив енергію. Ледви міг похитати головою.

— Ай, ай, ай! То гарно! Та вже мені більше не пийте, а ні...

Вісімнадцятий пацієнт заточуючися витягнув фляшку з кишені та попросив:

— А може ми могли ще тут в останне випити?

— Ну, одну, то не завадить, — сказав Лукащук, бо подумав, що чарочка горівки моглаб його покріпити до дальшого приймання пацієнтів.

Пацієнт мерщій схопив склянку, що стояла на столі, налив до половини та подав її Лукащукові.

Лукащукові в голові легенько зашуміло та ніяк не хотілося йому розлучити з таким симпатичним вісімнацятим пацієнтом, для добра інших, що ждали в сінях. Лукащук бажав віддалити цю неприємну для нього хвилю, тому сказав:

— А що, колиб ми так попробували ще одну?

Попробували, навіть двічи попробували. А потім показалося, що втрете вже годі, бо не було вже чим пробувати.

— То маєте ось назад ваш рубель за лікування — говорив Лукащук задуманий — та бігайте за флящинкою. А принесіть зі собою вже відразу й ковбаси, огірочків...

Коли чоловік так несподівано зійдеться з приємною людиною, то мусить це відсвяткувати...

Фронт двічи захитався, коли вісімнадцятий пацієнт двічи роздер його, як біг за горівкою та назад. Одначе Лукащукові було це вже все одно.

— Чого тут стоїте? Не бачите, що ординування відкладається на завтра?

Фронт скоро розпішовся. А гіпнотизер іще скорше вписався. Так бодай пояснював його готелевий слуга, коли прийшов міліціонер, щоби розвідати, що діється, коли гіпнотизер і його вісімнадцятий пацієнт розбивали вікна.

Пробудився Лукащук у вязничній келії на міліції. Гіпнотизерська діяльність зовсім вивітріла з його голови.

Кров є 13-тою частиною загальної ваги в організмі людини. Себто у дорослої людини повинно бути від 5 до 7 кг. крови. Крізь серцеві комірки перепливається на одну хвилю від 4 до 5 літрів крови, а після їдження 7 літрів.

ПРОТОКОЛ

НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА,

яке відбулося в днях 17—20 лютого 1930 р. в домі У. Н. Союза, 81—83 Гренд вулиця, Джерзи Сіті, Н. Дж.

(Продовження).

(23)

Гол. рек. секретар Іван Каштанюк піддержує думку гол. контрольора, тому, щоби з тої самої точки звіту звернути більшу увагу на факт уступлення з уряду відділового секретаря Кирила Феценка, котрий працював для організації коло 28 років і, як доказують рекорди головної канцелярії, віддав на протязі того часу великі прислуги організації, відзначаючися завше взірцевим діловодством і повною льояльністю до організації. Такий факт є рідкістю, над якою ніяка організація не переходить до денного порядку без звернення уваги. Кирило Феценко є в нашій організації одиноким, що видержав на труднім становищі відділового секретаря понад чверть віку. У. Н. Союз має ще богато таких, котрі є на тій самій дорозі і можуть побити рекорд д. Феценка, і тому, як задля подяки д. Феценкови так і задля підбадьорення тих, що його слідами йдуть, признаннє, яке гол. містопредсідатель зложив д. Феценкови в імени гол. управи, хай буде тут нами всіми осібно підчеркнене і запротоколоване.

Гол. містопредсідатель Василь Гришко признає, що присутність бувшого предсідателя на засіданню відділу 31-го була невмісна, як також становище, яке він на тім засіданню займив; однак він не думав з тих фактів робити ніякої квестії, маючи на увазі факт, що Д. Капітула представився свояком тої жінки, яка секретаря Феценка образила, і прийшов на мітінг, припускаючи, що її членству грозить небезпека тай щоби її оборонити. Отже помимо невмісности чи нетакту тай моєї перепалки з бувшим предсідателем, я й тепер волію над справою перейти до денного порядку. А щодо факту уділення мною найвищого признання, уступившому секретареви д. Феценкови від організації, то я уважав собі за честь, що мав право і нагоду це в імени організації зробити і мило мені це ще раз тут спільно з усіми головними урядниками, присутними на річнім засіданню, для запротоколовання підчеркнути. Хай це дійсно буде нашою подякою д. Феценкови за його довголітню працю для організації, а всім иншим секретарям заохотою до витревалости в здобуттю такого почесного рекорду.

Після того звіт гол. містопредсідателя Василя Гришка одноголосно і з уділеннем вотум довіря, формально принято.

На внесеннє Ст. Слободяна, поперте д-ром М. Климом, одноголосно ухвалено вотум довіря гол. містопредсідательці, панні Юлії Баволяк, і звіт її принято так, як був поданий.

Дискусія над звітом головного рекордового секретаря.

Дискусія над звітом головного рекордового секретаря.

До слова записалися: д-р Клодницький, д-р Клим, контрольор Григорій Пипюк, містопредсідатель Василь Гришко, радний Теодор Михальчук і радна Анна Боївка.

Д-р Клодницький завважує, що головна канцелярія могла би через організаційну переписку на шпальтах „Свободи" оговорювати з членами такі справи докучливі, як приміром приниманнє калік, хорих чи взагалі невідповідних кандидатів, як також подавати ріжні відповіди й інформації, з яких можуть користати не лиш запитуючі, але й увесь загал членів. Коли би відділові урядники знали, що всякі промахи щодо обтяжування організації невідповідними кандидатами можуть бути в органі напятновані, то це спонукувало би всіх відділових урядників бути більше обережними, а тимсамим було би менше шкоди для організації. Таку переписку час від часу рекордовий секретар поміщав досі і на думку д-ра Клодницького повинен й продовжувати.

Д-р Клим звернув увагу, що в звіті гол. рек. секретаря було богато уваг і проєктів в справі молодіжи та запитує, чи гол. рек. секретар має готові вироблені пляни, як ті його пропозиції перевести в життя. Зазначує, що в звіті слушно було підчеркнено нераз, що справа молоді є найважнішою, і бажає, щоби ту справу як найобширніше обговорити і порішити.

Містопредсідатель Василь Гришко просить пояснення про видаленнє з роботи бувшого помічника Антона Онисика і представляє від нього письмо, в якім він скарижться, що це гол. рек. секретар його віддалив і то без подання причини.

Радний Теодор Михальчук звертає увагу, що гол. канцелярія нераз приймає до молодечого департаменту і дітей не-членів, бо не все родичі можуть стати членами, хочби й бажали. однак коли запитати в головній канцелярії, чи можна приймати дітей не-членів, то завсіди відповідається, що не можна. Є того переконання, що коли би приймати всіх дітей українських, які зголошуються, без огляду, чи їх родичі є членами або ні, то в той спосіб до організації могло би прибути богато українського молодого квіту. Є багато дітей, котрих батьки не дбали про своє власне членство і тепер з ріжних причин членами бути не можуть, але були би раді бачити своїх дітей членами Союза.

Радна пані Анна Боївка завважує, що звіт головного рекордового секретаря був солідно оброблений і вичерпуючий та дуже цікавий. Вносить отже, щоби звіт головного рекордового секретаря був принятий так, як був зложений, з признанням вотум довіря, а справами, порушеними у звіті, занятися осібно, вставляючи їх до програми, або коли прийде точка „Внесення й ухвали".

По уділенню йому голосу гол. рек. секретар Іван Каштанюк відповідає, що квестія, піднесена д-ром Клодницьким, не відноситься в цілости до рекордового департаменту. Порушування в органі таких квестій, як легковажне приниманя невідповідного елементу, провадиться не з рамени рекордового департаменту або головного рекордового секретаря, але з рамени редакції, яка такими справами живо інтересується і часто про се пише.

Такі прикрі факти звертають на себе увагу не зараз при вступі, або при руховипри членів, який обнимає звіт гол. рек. секретаря, але аж при виплатах запомог, і тому тою квестією більше мусить займатися гол. фін. секретар і він у своїм звіті її підчеркує. Певна річ, що рекордовий департамент, як взагалі гол. канцелярія робить усе, що в її силі, щоб остерегти організацію перед того рода надужиттям, але, як каже пословиця „перед своїм (себто домашнім) злодієм найтяжче остерегтися". В кождім такім случаю інтересовані можуть виказатися, що сповнили все, що статут приписує, або що були приняті на підставі доброго лікарського свідоцтва. І тому потверджує думку, що такі обставини можуть бути аж тоді направлені, коли, як це вже тут підносилося, організація буде мати своїх платних лікарів. Що люде прямо грабували би свою власну організацію, якби ніхто її не сторожив, це, на жаль, є сумним фактом, але явні докази того виказуються самі аж тоді, коли вже на справленнє нераз запізно, бо тоді, коли член вже не жиє, суспендувати його не можна. Лишається клопіт родині і головній управі. Тай тому признає, що на ту тему хочби і найбільше писати в органі не буде забагато.

Щодо „організаційної переписки" то признає, що вона не лиш корисна, але иноді й конечна. Відділи, урядники або члени підносять нераз квестії, які варто подавати до відома ширшому загалови для інформації, а також з ощадности часу і труду. Біда одначе в тім, що такої прилюдної переписки не можна втримати, бо коли вона появиться, то сейчас підноситься неготоване або й протести. Люде часто не хотять, щоби всі знали, що вони чогось не знали і запитували, тож, як і питають, то застерігають собі, щоби в переписці прилюдно не відповідати. Дуже рідко трафляється, що хтось хоче, щоби йому відповідати в такий спосіб і тому організаційна переписка, яку гол. канцелярія намагається нераз підтримувати, завше рветься і стало продовжувати не дається.

Щодо запиту д-ра Клима секретар Каштанюк відповідає, що ніяких виготовлених плянів не має, а у звіті підносив лише власні або спільно підношувані думки инших членів екзекутиви в таких справах, які, на його думку, повинні бути на цім засіданню передискутовані, а то й порішені. Декотрі з тих справ є такої великої ваги, що вимагають не лише ширшої дискусії й оброблення плянів, але й постійних комітетів до введення їх у життя і постійного провадження по програмі. Думає, що пласт покликати до життя було би не трудно. Місцеві відділи на поклик головної управи могли би потворити так звані місцеві пластові ради і в безпосереднім порозумінню з інтересованою молодіжю розпочати організованнє пластових гуртків по місцях. Одностріи та инші дрібні видатки покрили би родичі, а зглядно молодіж сама про це подбала б у порозумінню з головною пластовою радою. Місцеві пластові ради булиб опікунами і дорадниками та з своїх кас або з доходів ріжних підприємств давали би поміч льокальну. Трудніше буде з покриттєм видатків головної ради, бо, хоч многі її члени будуть жертвувати для тої цілі свій час і труд безплатно, всеж таки видатки будуть, і то не малі, тай на покриття їх муситься знайти постійний дохід. Батько Союз для заохочення молодіжи до пластової роботи в рядах своєї організації може призначити стипендії. Думає, що коли та вся робота наладнається у звязи з американською скавтовою організацією і старокраєвим українським пластовим рухом, то прийдеться і тут лекше, і можна буде посилати наших пластунів і пластунок також і до старого краю для вправ і піддержання тіснішої звязи з краєм, з якого вийшли їх батьки. Думає вкінці, що на таку ціль не повинно бути трудно потрібні фонди роздобути.

Щодо старшої молодіжи секретар Каштанюк говорить, що так, як сказав у звіті, так тут повторяє, що конечним є дати їй можність організуватись осібно, то є в осібні відділи, де та молодіж могла би будувати своє питоме організаційно-товариське життя, бо фактом є, що між нашою старою іміграцією не всюди панують по відділах підходячі до того обставини, щоби спільна праця молодшого покаління з старшими членами могла без тертя наладнюватися. Головне є те, що тут роджена наша молодь має по більшій части зовсім відмінні погляди щодо товариського співжиття, ведення мітінгів, а й самі справи, які інтересують старших, рідко коли є зрозумілими для молодіжи. Наші відділи повинні це зрозуміти, і не то, що не повинні робити перепон у творенню таких нових відділів, де наша молодіж могла би при організації батьків гуртуватись і творити нове життя, але повинні такому рухови пособляти, а то й до творення таких відділів помагати, бо тільки таким чином наша молодіж стане оказувати свою потрібну до дальшого існовання організації ініціятиву, а дальше стане чимраз численніше бути репрезентованою на конвенціях і постепенно входити в склад головної управи. Звільненнє молодіжи від оплати на „Свободу" 30 центів місячно аж до кінця 24-го року життя становило би для неї влекшенне вступу до організації, на чім нам так дуже залежить, а рівночасно дало би пільгу тим родичам, що мусять оплачувати вкладки за цілу родину. Це був би немалий удар для адміністрації „Свободи", але не аж такий, щоби „Свобода" того не могла переболіти. В тій справі авторітетом може бути завідатель „Свободи" і його опінія буде рішаючою. У звіті рекордового секретаря була лише суґґестія, що могло би помогти приєднанню молодіжи до організації, а чи організація може іти на такі уступки, це вже може показатися аж після переведеної на ту тему вичерпуючої дискусії й ухвали теперішнього засідання. Що відноситься до рекордового департаменту, якого речником являється головний рекордовий секретар, то інтерпельований зазначує лише те, що як справа пласту, а головно її технічна сторона, себто канцелярійне діловодство, так також справа з твореннєм нових відділів молодіжи вимагатимуть збільшеної праці й енергії, які будуть мусіли бути виконувані, коли так хвальне засіданнє ухвалить. Секретар Каштанюк має надію при теперішнім складі помічних сил тому всьому подолiти, однак ще раз підчеркує, що веденнє такої акції, як істнованнє пласту при організації, не залежить від вправности канцелярійної машинерії, але від кваліфікацій численних комітетів і субкомітетів, бо це не є діло одиниці, рекордового департаменту або головної канцелярії, але це є робота скомплікована і залежна від активности більшого числа людей, у такім ділі кваліфікованих. І тому, що секретар піддав таку суґґестію, не значить іще, що він приймає відвічальність за її невдачу, або що обовязується сам перевести її в діло, по власному пляні.

На запит містопредсідателя В. Гришка рек. секретар Каштанюк відповідає, що волів би тої справи не порушувати, але коли вона знайшла тут місце, то мусить сказати, що слідує: Це неправда, що він сам бувшого помічника Антона Онисика приймав або віддаляв. Якби це було можливе, то є, якби це залежало від нього, то Онисик був би вже давно забутий, що він колинебудь мав місце в головній канцелярії У. Н. Союза. Коли вже дійшло до того, то мусить сказати, що скаржучийся ніколи не відзначався потрібними кваліфікаціями і був тягаром до тої міри, що тоді, коли потрібно було більшої продукції, треба було наймати „ектсра" помічні сили й оплачувати їх з власної кишені. Таке бувало не раз і не десять і це було закоштовне на платню секретаря тай вічно тягнутися не могло. Кінець мусів прийти і прийшов. А прийшов так, як сам скаржучийся ту справу поставив і він не має найменшої причини жалуватися. Тепер на його місце принято дві дівчині, дітей членів організації, і в той спосіб підпомагається дві свої родини, коли бувший помічник був бездітний і ніколи не був організації вдячний, а противно, маємо многі докази, що відносився завше і до урядників і до організації нельояльно і на взгляди, які йому роблено, не заслугував. Щож до кваліфікацій до канцелярійної роботи, то треба зазначити лише те, що без огляду на це, хто тут в уряді буде, на поворот старих обставин нема місця і не буде. Двох молодих сил з кваліфікаціями, осягненими через укінченнє бизнес-калиджу, вправлених стенографісток і тайпісток, не заступить своїми кваліфікаціями ніхто з бувших австрійських капралів чи цуґсфірерів, хочби він не знати як умів інтриґувати. Ті часи минулись і не вернуться ніколи. Міліонова іституція під державною контролею мусить вести канцелярійне діловодство відповідно до найновіших скомплікованих систем і послугуватися відповідно кваліфікованими силами. На справности головної канцелярії залежить цілий рух організації і тому сталі помічні сили під тим оглядом важніші ніж виборні сили урядничі. Головна канцелярія інституції таких розмірів як наш У. Н. Союз мусить бути наладнана так, щоби зміна шефа одного чи другого департаменту через конвенційні вибори не могла мати уємного впливу на справність усього канцелярійного діловодства. Онисик зістав відділений згідно з § 97. статутів організації і в тій справі нема що більше до сказання.

Щодо уваг гол. радного Т. Михальчука секретар І. Каштанюк повідомляє, що під оглядом обезпечування дітей у запомогових організаціях у ріжних стейтах є відмінні, а часто противорічні собі права і державні закони. Загально обезпечення дітей у запомогових організаціях не уважається так як асекурацію дітей, а тільки поширеннєм членських привілеїв тих повнолітних членів, що дітей записують на обезпечення для себе. Так, примірoм, коли члени мають за певною оплатою право до запомоги в разі власного каліцтва або невилічимої недуги, так за дальшою оплатою можуть мати право до посмертної запомоги в разі утрати дитини, за яку платили. Це можуть бути діти власні, прибрані пасерби, діти в правній опіці членів, або взагалі нелітні особи, від удержання членів зависимі.

Не наша вина, що в усіх стейтах не є однакові права під тим оглядом, тай не наша вина, що ми мусимо нераз вибирати поміж тими правами лиш такі, котрі нам найдогідніші. Ось, примірoм, хоч наш головний осідок є в стейті Ню Джерзи, то аж до 1928 року ми обезпечували дітей наших членів по правам стейту Ню Йорк, де ми також легально істнуємо. В таких обставинах у справах легальних не все можна однаково всім відповідати.

Наші старі діловодці з ріжних стейтів вже й самі навчилися приноровлюватись до тих прав, які їм більше підходячі, і коли, примірoм, трафляється случай, що хтось впише дитину і не-члена, то цього ані головна канцелярія, ані ніяка контроля знайти не годна. Наші члени на місці не сидять, але переносяться з відділу до відділу, а то й зі стейту до стейту, а ми тут є головною управою для всіх. За такими фактами не слідимо, бо це нам не потрібне. Але коли хто виразно питається, то певна річ, що мусимо відповідати відповідно до того, хто і звідки питає і які в даній околиці права.

Біда у тім, що наші люде часто не знають, що в тім „Фрі контри" більше всіляких законів ніж у якій иншій державі, а думають, що вся демократичність полягає на їх власнім голосованню, і тому нераз, мимо того, що вже є державні закони і свої організаційні статути, „ухвалюють" собі ще окремі права і на них намагаються опиратись. Шодо принимання дітей до молодечого департаменту то ні ми тепер ні конвенція не може переводити ухвал противорічних державним законам, але мусимо дальше старатися підпорядкуватись істнуючим і вічно справляючимся законам, маючи на увазі, щоби як найбільше дітей до організації приєднати.

На формально поставлене внесеннє гол. радного Т. Михальчука, поперте гол. радною А. Боївкою, ухвалено приймити звіт гол. рек. секретаря І. Каштанюка так, як був зложений, з признанням вотум довіря.

З черги наступила дискусія над звітом головного фінансового секретаря, Романа Слободяна.

(Дальше буде)